

Výroční zpráva o realizaci politiky v oblasti závislostí v kraji za rok 2021

Kraj: Kraj Vysočina

Zpracoval /jméno a funkce/: Bc. Monika Havelková, Krajský protidrogový koordinátor

Projednáno a/nebo schváleno (kým): Mgr. Jiří Bína, vedoucí oddělení sociálních služeb

Odkaz na internetovou prezentaci kraje, věnovanou politice v oblasti závislostí:

<https://www.kr-vysocina.cz/strategicke-dokumenty-kraje/ds-302531/p1=63570>

Výroční zpráva o realizaci politiky v oblasti závislostí v kraji je určena pro odbornou i laickou veřejnost. Je zdrojem základních informací o koordinaci a institucionálním zajištění politiky v oblasti závislostí v kraji, koncepčních opatřeních, spolupráci s obcemi, finančním zajištění a finančních deficitech politiky v oblasti závislostí, charakteristice scény v oblasti užívání návykových látek (alkohol, tabák, nelegální látky, psychoaktivní léky) a situace v oblasti hazardního hraní a jiných nelátkových závislostí, síti adiktologických služeb a aktivitách realizovaných kraji v oblasti politiky v oblasti závislostí (např. vzdělávání, analýzy, rozvojové projekty apod.).

Výroční zpráva o realizaci politiky v oblasti závislostí v kraji je jedním ze zdrojů při vytváření Souhrnné zprávy o realizaci politiky v oblasti závislostí v krajích a výročních zpráv o situaci v oblasti závislostí zpracovávaných Národním monitorovacím střediskem pro drogy a závislosti. Zároveň je také důležitým informačním materiálem pro politiky na místní, krajské i centrální úrovni.

Souhrn

Kraj Vysočina realizuje protidrogovou politiku v souladu se zákonem č. 65/2017 Sb. o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek.

Vlastní výdaje kraje na realizaci protidrogové politiky činily za rok 2021 více jak 25 mil. Kč. Z toho více jak 13 mil. Kč směřovalo na podporu odborných služeb (harm reduction, rezidenční služby, následná péče, ambulantní služby) a 10 mil. Kč představovala dotace pro záchytnou stanici. Oblast specifické primární prevence byla z Fondu Vysočiny podpořena částkou 2,2 mil. Kč. Z této dotace bylo poskytovateli zrealizováno 596 programů primární prevence v 80 školách za účasti 9 468 žáků.

Sociální služby byly v roce 2021 financovány standardním způsobem jako v předchozích letech. Změna v souvislosti s pandemií Covid-19 nenastala. O dofinancování vzniklých vícenákladů služeb, spojených s pandemií Covid-19, bylo možné žádat na základě dotačních titulů vyhlášených MPSV. Na území Kraje Vysočina se nachází 15 obcí s rozšířenou působností. Většina z nich se podílí na financování protidrogové politiky. Finanční prostředky na protidrogovou politiku poskytuje i několik menších obcí a také několik obcí, které nejsou součástí Kraje Vysočina, ale na jejich území jsou realizovány služby poskytovateli z Kraje Vysočina. Obce poskytují finanční prostředky poskytovatelům sociálních služeb na dobrovolné bázi. Poskytovatelé služeb se na jednotlivé obce obrací s žádostmi o dotaci, a to buď formou individuální žádosti, nebo v rámci jimi vypsaných dotačních titulů. Obce, které se podílely na financování služeb v roce 2021, přispěly částkou ve výši více jak 3 mil. Kč.

V průběhu roku 2021 zajišťoval kraj kroky potřebné k rozšiřování sítě protidrogových služeb a zachování již stávající sítě. V souladu se Strategií protidrogové politiky Kraje Vysočina na období 2021 - 2025 jsou na společných jednáních s poskytovateli protidrogových služeb vyhodnocovány terénní protidrogové služby v kraji za účelem rovnoměrného pokrytí kraje těmito službami. Tyto služby v Kraji Vysočina zajišťují 3 kontaktní centra: Centrum U Větrníku Jihlava pro území okresu Jihlava a Pelhřimov, K - centrum Noe Třebíč pro území okresu Třebíč a jih okresu Žďár nad Sázavou a Spektrum Žďár nad Sázavou pro okresy Žďár nad Sázavou a Havlíčkův Brod.

V okrese Pelhřimov stále chybí ambulantní poradna kontaktního centra.

Snahou krajského protidrogového koordinátora je, aby během roku docházelo k pravidelným schůzkám zástupců kraje s místními protidrogovými koordinátory, poskytovateli programů primární prevence, službami zabývajícími se protidrogovou politikou i jinými odborníky, kteří se zajímají o danou problematiku. Na schůzkách dochází zejména k předávání informací o novinkách v kraji, jednotlivých službách i o situaci v terénu, finanční zajištění poskytovatelů služeb a k tvorbě systematické koordinace protidrogové politiky kraje. Krajský protidrogový koordinátor je v kontaktu s jinými odbornými pracovními skupinami např. pracovní skupina Prevence kriminality Kraje Vysočin.

Vzhledem k epidemiologické situaci byly v roce 2021 větší porady konané v předcházejících letech nahrazeny individuálními konzultacemi v telefonické formě, on-line formě a někdy i formou osobního jednání, pokud to nastalá situace dovozovala. Veškeré aktivity zaměřené na prevenci závislostí však byly i v roce 2021 zajištěny a byly klientům nabízeny, ačkoli některé formy musely být po určitou dobu omezeny nebo přizpůsobeny aktuálním vládním opatřením.

Hlavním cílem působení koordinátora kraje je snaha o udržení stávající sítě protidrogových služeb v Kraji Vysočina. Kraj bude průběžně mapovat drogovou scénu, analyzovat potřebnost služeb a na tomto základě se bude snažit o nastavení optimální sítě protidrogových služeb. V rámci koordinace bude kraj v souladu se strategickými dokumenty realizovat pravidelná setkání s místními protidrogovými koordinátory, poskytovateli protidrogových služeb, se zástupci obecních samospráv i jinými odborníky za účelem nastavení společného funkčního systému koordinace a financování protidrogových služeb na území kraje.

Obsah a struktura výroční zprávy:

1	Situace v oblasti závislostí v krajích	5
2	Koordinační mechanismy politiky v oblasti závislostí na krajské a místní úrovni.....	11
3	Finanční zajištění politiky v oblasti závislostí na krajské a místní úrovni	17
4	Adiktologické služby	21
5	Různé – další údaje.....	30

1 Situace v oblasti závislostí v krajích

Uveďte informace, které máte k dispozici k následujícím bodům:

V roce 2021 nebyly na území Kraje Vysočina realizovány průzkumy či studie, které by přinesly aktuální data o užívání návykových látek. Informace, u uvedených bodů níže, jsou zprostředkovány od kontaktních a poradenských center, Poradny pro gambling Kraje Vysočina, Krajské hygienické stanice Jihlava a Krajského ředitelství policie ČR.

1.1 Užívání návykových látek v obecné populaci, ve školní populaci

U žáků ZŠ (2. stupeň) přetrvává užívání nikotinových sáček (problém – snadná dostupnost, zákon zatím neřeší), žvýkáčích tabáku a elektronických cigaret. V rámci realizace primární prevence dostáváme informace, že školy tyto situace pravidelně řeší. Uvedené informace potvrdil také Kpt. Ing. Kratina z NPC.

Zdroj: Centrum primární prevence Vrakbar

Při přednáškách o činnosti Centra U Větrníku na středních školách sledujeme u studentů experimenty s halucinogeny, alkoholem, a THC, objevuje se i konzumace kratomu. Z obecné populace nemáme k dispozici žádná relevantní data, ale sledujeme prohlubování problémů spojených s užíváním alkoholu – pandemie koronaviru k tomu výrazně přispěla. Dále je to užívání THC, LSD, psylocibinu, kratomu, pervitinu, kokainu, opiátových léků, benzodiazepinů a dalších skupin léků, v létě se objevují občasní uživatelé surového opia. U klientů Centra U Větrníku je to tradičně, vedle užívání alkoholu při nedostatku drog – pervitin, THC a Buprenorfin (Subutex a Subuxon), v létě surové opium. Nejčastěji se setkáváme s nitrožilními uživateli pervitinu, často v kombinaci s alkoholem a THC, příležitostně pak vše, co je dostupné – taneční drogy a halucinogeny. V průběhu pandemie koronaviru vzrostl mezi našimi klienty počet uživatelů Subuxonu.

Zdroj: Centrum U Větrníku Jihlava

V obecné populaci je podle našich zkušeností nejvíce užívaná marihuana a pervitin. Dále sezónní užívání makovic a substituční látky jako Subutex a Subuxone. Dále jsou užívány halucinogeny (Lysohlávky a LSD), extáze, léky a další. V rámci monitoringu lokalit terénního programu a oslovování potencionálních klientů na ulici oslovujeme také školáky a studenty. Nejčastěji se setkáváme s kouřením marihuany a experimentování s extází či pervitinem. V rámci besed ve kolách studenti nic neprozrazují, nicméně v náznacích nejvíce zmiňují alkohol a THC.

Zdroj: K - centrum Noe Třebíč

Během roku 2021 jsme zaznamenali nadstandartní množství nových klientů, kteří byli doposud buď ve skryté populaci uživatelů drog, nebo se přestěhovali za prací. Nemáme však pocit, že by byl markantní nárůst uživatelů drog v našich lokalitách. Během pandemie Covid - 19 jsme zaznamenali větší míru užívání u našich klientů i případy, kdy dlouhodobě abstinující klienti začali po letech opět užívat.

Zdroj: KPC Spektrum Žďár nad Sázavou

Policie ČR neeviduje uživatele návykových látek, a to jak v obecné populaci, tak ani ve školní populaci.

Zdroj: Policie ČR

1.2 Užívání návykových látek v prostředí zábavy, nočního života

Ve sledovaném roce jsme v rámci programu nenavštívili žádnou akci v prostředí noční zábavy. Podle výpovědí klientů se na akcích užívají všechny možné látky, především alkohol a drogy ze skupiny stimulantů a halucinogenů.

Zdroj: Centrum U Větrníku Jihlava

K – centrum Noe nepracuje v prostředí zábavy a nočního života.

Zdroj: K - centrum Noe Třebíč

1.3 Problémové formy užívání návykových látek

Ve sledovaném roce bylo v kontaktu s programem Centra U Větrníku 203 klientů. Většina z nich byla navázána na další uživatele drog, kteří s námi nebyli v kontaktu - počet těchto osob nedokážeme odhadnout. Mezi našimi klienty dominuje injekční užívání pervitinu. Tento trend je sledován i u osob, pro které naši klienti injekční materiál vyměňují. Od klientů máme informace, že se zřídka vyskytuje i užívání heroinu. Naše organizace se neseťkává s žádným klientem, který by uváděl aktivní užívání heroinu. V roce 2021 jsme se setkali s historicky nejvyšším počtem zdravotnických komplikací, zejména abscesů, v důsledku injekční aplikace. V minulosti se jednalo o velmi výjimečný jev, ve sledovaném roce jsme se setkávali s abscesy téměř denně. Podle našeho názoru to souvisí se špatnou kvalitou pervitinu (a neochota klientů si aplikovanou látku filtrovat) a zvýšením četnosti aplikace. Řada klientů již má poškozené žíly – přechod na jinou formu aplikace (želatinové kapsle, šňupátka). Zvýšil se též počet uživatelů i. v. Suboxonu, přičemž aktivní složka naloxon neodrazuje klienty od i. v. užívání. Klienti si tabletu rozdělují na více dávek a účinky naloxonu minimalizují, převyšuje příjemný pocit injekční aplikace. Klienti mají pocit, že je užívání Suboxonu přijatelné – léčivo mají přece předepsané od lékaře. Potřeba injekčního užívání – závislost na jehle. Nejčastějšími kombinacemi drog jsou: alkohol + pervitin a další látky; pervitin + Subutex (neboli koktejl).

Klienti užívají též léky proti bolesti (na předpis i bez předpisu), tlumí si tím bolesti, především zubů, což souvisí s praktickou nemožností sehnat v lokalitě zubaře.

Zdroj: Centrum U Větrníku Jihlava

Z celkového počtu klientů, se kterými jsme se během roku 2021 setkali, je většinová část nitrožilních uživatelů pervitinu a méně početná je skupina nitrožilních uživatelů Subutexu a Suboxonu (přes letní období užívá opiáty z makovic). Klienti drogy často kombinují - většina pravidelně kouří marihuanu a příležitostně užívají i jiné typy drog, zároveň také alkohol a často se u nich objevují zkušenosti s gamblingem. U uživatelů Suboxonu se také setkáváme s nadužíváním Rivotrilu (také injekčně Rivotrilové kapky) nebo Neurolu. Při oslovování mladých potencionálních klientů v terénu narážíme na experimentování s marihuanou, extází a šňupáním pervitinu.

K – centrum Noe v roce 2021 pracovalo celkem s 229 problémovými uživateli návykových látek a další počty osob, které služby nevyužívají, odhadujeme na cca 200 osob.

Zdroj: K - centrum Noe Třebíč

V okrese Žďár nad Sázavou a Havlíčkův Brod byla situace v roce 2021 velmi podobná té v roce 2020. Tzn. nejčastěji užívanými drogami jsou pervitin v kombinaci s THC, alkoholem a různými léčivými (předepisovanými i v rámci černého trhu). U pervitinu převažuje onjekční užívání, nicméně jsou využívány i alternativy (po, sniff). Užívání pervitinu se u klientů často děje v periodách a je velmi spjaté s jeho dostupností. Jako alternativa je užíván zejména alkohol a léčiva. Nové netradiční drogy jsme v průběhu roku nezaznamenali.

Zdroj: KPC Spektrum Žďár nad Sázavou

1.4 Užívání návykových látek ve specifických skupinách

Ve sledovaném období se nám podařilo navázat přímý kontakt s více uživateli z romské komunity, stále však využívají spíše sekundární výměnu – tedy, že jsme v kontaktu pouze s několika klienty, kteří mění pro zbytek komunity.

Zdroj: Centrum U Větrníku Jihlava

Zástupci etnických skupin a cizinci se do doléčování hlásí prakticky minimálně. V loňském roce jsme neměli žádného takového klienta. V minulosti to byly jednotky.

Zdroj: Následná péče Jihlava

V roce 2021 jsme nepracovali s žádnými cizinci. Romská populace služby využívá velmi okrajově a výjimečně. S menšinami zkušenosti dlouhodobě nemáme.

Zdroj: K - centrum Noe Třebíč

1.5 Návykové látky a hazardní hraní v sociálně vyloučených lokalitách

V regionu je několik menších sociálně vyloučených lokalit. Jedná se pouze o jednotlivé domy obývané romskými rodinami. K - centrum Noe tyto lokality cíleně nenavštěvuje. Romská komunita našich služeb využívá minimálně - viz popsáno výše.

Zdroj: K - centrum Noe Třebíč

1.6 Somatická a psychiatrická komorbidita v souvislosti s užíváním návykových látek, včetně infekčních a dalších onemocnění

Ve sledovaném období jsme u 5 klientů zachytili reaktivní test na VHC, spolupracujeme s infekčním oddělením a klienty doprovázíme na léčbu. Dlouhodobě se nám daří udržet 30 % protestovanost u všech našich klientů, testujeme na VHC, VHB, HIV a syfilis. V roce 2021 se zvýšil počet abscesů, problémy s žilami, bolesti zubů, úrazy pod vlivem NL.

Zdroj: Centrum U Větrníku Jihlava

Všímáme si zvyšujícího se počtu zájemců o doléčování, kteří mají kromě Syndromu závislosti další psychiatrickou diagnózu. Terapeutická skupina je schopna pojmout max. 2 takové členy, protože poté dochází k její nefunkčnosti. Navíc vnímáme, že tito klienti potřebují daleko více podpory a času a návrat do běžného života není u každého možný, je tedy mnohdy nutný specializovaný program. Je potřebná spolupráce s psychiatrem, případně s CDZ. Kvalifikovaným odhadem 95 % našich klientů užívá léky předepsané psychiatrem, ale bez systematické práce na příčině a bez oficiální diagnózy. U výrazné většiny je užívání alkoholu či drog samoléčba níže uvedených onemocnění, u menší skupiny důsledek užívání. Co se týče fyzické komorbidity, tak poškození v důsledku užívání, je u našich klientů značné. Mnoho má epilepsii, poškozená játra, polyneuropatii, zanedbaný, zničený chrup a jiná onemocnění. A to i v nízkém věku do 30 let. 95 % klientů jsou silní kuřáci s nesprávnými stravovacími návyky.

Zdroj: Následná péče Jihlava

Klientům nabízíme orientační testy na HIV, HCV, Syfilis a HBsAg. V roce 2021 bylo přetestováno 66 osob a bylo jim provedeno 283 testů. Z toho byla u 7 osob prokázána pozitivita na žloutenku typu C. Často mají klienti problémy s abscesy a komplikace s chrupem. Každoročně, v rámci Evropského týdne testování, nabízí naše služba testování na infekční nemoci široké veřejnosti. Testování probíhá celý týden a je zcela zdarma. Pokud vyjdou pozitivní výsledky orientačních testů, dále odkazujeme klienty k dalšímu testování a zahájení léčby.

Zdroj: K - centrum Noe Třebíč

V roce 2021 se klienti, kromě běžných zdravotních komplikací, setkávali s kožními infekcemi, měli často postižené celé tělo. Byli opakovaně odkazováni na lékaře, kam se často dostali až po delší době. Během pandemie Covid - 19, kdy klienti užívali ve vyšší míře, byl na černém trhu nekvalitní pervitin a u několika klientek jsme zaznamenali výskyt velkých krevních podlitin po celém těle. Po vysazení pervitinu tento zdravotní problém vymizel.

Zdroj: KPC Spektrum Žďár nad Sázavou

V souvislosti s užíváním návykových látek eviduje KHS za rok 2021 v Kraji Vysočina 9 případů onemocnění chronickou virovou hepatitidou.

Zdroj: KHS Jihlava

1.7 Předávkování, včetně smrtelných

Zprostředkovaně, od jednoho našeho klienta máme informaci, že se smrtelně předávkovala jeho kamarádka heroinem. Nejednalo se o naši klientku, a informaci nemáme potvrzenou. Podle výpovědí klientů se v pervitinu vyskytují nebezpečné příměsi - hnojiva.

Zdroj: Centrum U Větrníku Jihlava

Jeden klient se, po ukončení programu, předávkoval fentanylovými náplastmi.

Zdroj: Následná péče Jihlava

V roce 2021 jsme mezi našimi klienty nezaznamenali žádné úmrtí v souvislosti s užíváním návykových látek.

Zdroj: K - centrum Noe Třebíč

Nezaznamenali jsme žádné úmrtí v souvislosti s předávkováním.

Zdroj: KPC Spektrum Žďár nad Sázavou

Intoxikaci drogami hlásí na KHS Kraje Vysočina Zdravotnická záchranná služba Kraje Vysočina na anonymních formulářích. Za rok 2021 bylo hlášeno celkem 41 případů intoxikací. Úmrtí z důvodu předávkování nebylo hlášeno. Nejčastěji užívanou drogou je metamfetamin (9 případů), marihuana (9 případů). Kombinace užívaných drog: pervitin + heroin + hašiš; pervitin + amfetamin; marihuana + amfetamin; opioid (makovice + pervitin; opium + kokain + pervitin + THC; pervitin + marihuana + lysohlávký. Ve 3 případech byla droga (THC, pervitin, kokain) užitá s alkoholem.

Zdroj: KHS Jihlava

1.8 Sociální situace uživatelů návykových látek

Sociální situace našich klientů se ve sledovaném roce významně nezměnila. Klienti bydlí často na ubytovně, na squotu, chatě, garáži. Ti, co mají pronajatý byt, bydlí ve více lidech nebo si nechávají část nájmu hradit z Úřadu práce. Menšina dokáže zaplatit nájem z vydělaných peněz. Někteří klienti žijí ve stanech. Bydlení je často nestálé (z ubytovny na ubytovnu), přechodné bydlení v nájmu, které si nedokáží udržet. Většina našich klientů má velké dluhy (250 000 Kč až 5 000 000 Kč) a exekuce, které, až na výjimky, neřeší. Klientům byla nabízena pomoc při akci Milostivé léto. Toho nikdo nevyužil, klienti nejsou schopni zajistit peníze na původní dluh. Kvůli vysokým dluhům klienti dlouhodobě pracují pouze „na černo“, z výplaty by jim nic nezbylo.

Zdroj: Centrum U Větrníku Jihlava

Naši klienti v nadpoloviční většině přichází s dluhy. Ty mají nejčastěji u pojišťoven, dopravních podniků, u společností poskytující půjčky, telekomunikačních společností, společností poskytující energie, aj. Dále jsou to dluhy v rodině. Jedná se o dluhy v řádu sta tisíc. Většina klientů nemá žádné finanční rezervy, a dokud si nenajdou práci, jsou odkázáni na státní podporu. Nalezení práce však nečiní 95 % klientů problém a najdou ji ve stanovené lhůtě. Problém je s vyšší platového ohodnocení, protože nemají dostatek pracovních zkušeností, často mají pouze základní vzdělání a „špinavý“ trestní rejstřík. Kvůli závislosti jim nebývají dovoleny noční směny. Nezřídka dochází k častým změnám zaměstnání. Nejčastějším důvodem je absence pracovních návyků., v podstatě se naučit chodit do práce. Pokud klienti dojdou do fáze, kdy odchází do vlastního bydlení, tak volí nejčastěji cestu spolubydlení s našim klientem. Na vlastní bydlení s aktuální vyšší nájmu, nedosáhnou. Do původního bydlení se ve většině případů nevrací. Pokud ano, tak až po odchodu z programu a návratu k užívání. Nemalá část klientů v životě pracuje na vlastním zázemí.

Zdroj: Následná péče Jihlava

V roce 2021 jsme zaznamenali zvýšený výskyt mladých uživatelů látek (do 30 let), kteří jsou bez domova, nejsou schopni si najít práci a udržet bydlení ani v azylových domech či na ubytovnách. Tito uživatelé jsou také často pachatelé trestné činnosti.

Zdroj: K - centrum Noe Třebíč

Dlouhodobým problémem je neuspokojivá nabídka bydlení pro klienty a to jak na ubytovnách, tak v městských bytech. Převážná většina klientů již na standardní pronájem bytu finančně nedosáhne. Nabídka městských bytů v okresech Havlíčkův Brod a Žďár nad Sázavou je neuspokojivá. Je jich nedostatek a čekací doby jsou velice dlouhé. Také přidělování těchto bytů má leckdy svá pravidla. Ubytovny mají naplněnou kapacitu většinou agenturními zaměstnanci. Tato situace je velmi znepokojivá, především pro rodiny s dětmi. Klienti se stále snažili řešit svou dluhovou situaci, tato možnost jim byla z naší strany opakovaně nabízena, stejně jako pomoc řešení dluhů.

Zdroj: KPC Spektrum Žďár nad Sázavou

1.9 Hazardní hraní

Mezi našimi klienty jsme se setkávali s hazardním hraním, v největší míře se přesunulo do online prostoru, ale někteří z klientů občas navštěvují kasina. Omezení vydaná v covidové době u klientů přerušila hraní v hernách, které trvaly na dodržování státem uložených podmínek (vstup pouze očkovaným). Zároveň starší věková skupina neumí v online světě fungovat - neznalost online prostředí.

Zdroj: Centrum U Větrníku Jihlava

V následné péči jsme se v roce 2021 setkali s 1 čistým gamblerem, který neměl nijak kombinovanou závislost a 3 hrajícími klienty, u nichž byl primární alkohol v kombinaci s pervitinem (u 2 i s opiáty). Hráčství se objevuje pouze v kombinaci s užíváním, v abstinenci k němu necítí nutkání. Můžeme tedy hovořit o jednom hazardním hráči: hrál na automatech, dříve podnikatel, prohrál několik milionů, rodinný dům, firmu. Došlo ke zprůtrhání sociálních vztahů, těžko navazuje kontakt, je nedůvěřivý. Umí vydělat, šetří, neumí peníze efektivně užívat, následně vše prohraje. Je nutná důsledná sociální práce v oblasti financí - Poradna pro gambling Kraje Vysočina.

Zdroj: Následná péče Jihlava

Od roku 2020 funguje v regionu Poradna pro gambling Kraje Vysočina spadající pod Oblastní charitu Třebíč a nabízející pomoc klientům, kteří se potýkají s nelátkovou závislostí, s jakoukoli formou hráčství, sázením, závislostí na internetu, sociálních sítích a vyhledají službu pro poradenství. Problematiku hráčství výrazně ovlivnila pandemie Covid. Trávení volného času se přesunulo do online prostředí, proto v roce 2021 velmi často poradenství využívali rodiče a mladiství klienti, kteří se potýkali s problematikou závislosti na počítačových hrách a sociálních sítích. Každodenní rizikové chování a kontakt s technikou jejich závislost více prohlubují a je tak těžší se s tímto problémem vypořádat. Další skupinou byly osoby, které měly problémy se závislostí na online sázení. Hráčství se přesunulo spíše do online prostředí, kde hráči zůstávají v anonymitě a tím dokáží svoji závislost lehce skrývat. Svoji dluhovou situaci řeší insolvenční a jejich dluhy dosahují průměrně 600 000 Kč. Sociální situace klientů bývá často odlišná. Nejčastěji se jedná o muže ve věku 30 a více let, kteří bydlí s rodinou a mají děti. Závislost se jim ze začátku daří utajit, později dochází k zadlužení. Hazardní hraní se začalo často objevovat i u mladších osob ve věku od 20 let. Jedná se především o sportovní online sázení. Problematika těchto závislostí ovlivní celou rodinu. Proto poradna nabízí pomoc i pro členy rodiny a blízké.

Zdroj: K - centrum Noe Třebíč

V roce 2021 docházeli klienti do Poradny pro gambling Kraje Vysočina s problematikou hazardního hraní (více jak polovina klientů), 1/3 klientů má obtíže v oblasti kurzového sázení. V souvislosti s problematikou nadužívání mobilů, PC a nadměrnému hraní PC her, se na PPG KV obracují rodiče. Z celkového počtu klientů tvoří 24% rodinní příslušníci.

- *Problémové formy hazardního hraní*: kombinace s alkoholem, marihuanou a NNL (především pervitin), sázení v sázkových kancelářích přes jiné osoby bez vyžádání občanského průkazu, tzn., že sázet mohou i ti, co jsou registrovaní v rejstříku vyloučených osob
- *Problémoví/patologičtí hráči ve službách a v léčbě*: většinou bez léčby, či je léčba v souvislosti s jinou závislostí
- *Sociální situace hazardních hráčů (dluhová problematika hráčů a jejich rodin, bydlení, zaměstnání*: mnozí klienti jsou registrovaní v rejstříku vyloučených osob; dluhovou problematiku řeší spíše rodinní příslušníci (např. rodiče platí dluhy za své děti), dále je řeší prostřednictvím insolvence či prostřednictvím splátkových kalendářů; často jsou to právě rodinní příslušníci, kteří kontaktují Poradnu pro gambling, následně dojdou na první setkání a až po té začne docházet indikovaná osoba
- *Trendy a fenomény v oblasti hazardního hraní*
Jednoznačně kryptoměny

Zdroj: Poradna pro gambling Kraje Vysočina

1.10 Nové technologie

Při intoxikaci pervitinem - klasické „záseky“ na internetu, velmi často také u online automatů.

Zdroj: Centrum U Větrníku Jihlava

V následné péči sledujeme, že dokud klienti nenajdou zaměstnání, tak většinu volného času tráví pasivně, právě na internetu. O konkrétním obsahu jejich aktivit na síti nemáme detailní přehled, ale jedná se hlavně o sociální sítě. Motivace k aktivnímu trávení volného času je náročná a dlouhodobá práce.

Zdroj: Následná péče Jihlava

Nadužívání internetu a sociálních sítí je všeobecným fenoménem, zejména v době pocovidové. Trávení volného času se přesunulo do online prostředí a rodiče a mladiství klienti se začínají potýkat s problematikou závislosti na počítačových hrách a sociálních sítích. K - centrum Noe spolupracuje s Poradnou pro gambling Kraje Vysočina, kam odkazuje klienty s touto problematikou. Nové technologie jsou tak běžnou součástí každodenního života u široké populace, nejsou u mnohých vnímány jako něco problematického. Do poradny pak chodí až ti, u kterých se vyskytují problémy jako agresivita, nervozita, ztráty zájmů či přátel a problémy ve škole jako je zhoršení prospěchu.

Zdroj: K - centrum Noe Třebíč

V roce 2021 Poradnu pro gambling Kraje Vysočina využívalo minimum klientů s touto problematikou. Jednalo se zejména o trávení volného času na Facebooku, Instagramu, nutkavé sledování seriálů, Fortnite a jiné PC hry.

Zdroj: Poradna pro gambling Kraje Vysočina

1.11 Nové psychoaktivní látky

Několik našich klientů zaujal automat prodávající CBD a koketovali s myšlenkou, že pokud je legální, tak by ho mohli užívat. Naše pravidla to neumožňují. Tento automat se nachází na náměstí města Jihlavy.

Zdroj: Následná péče Jihlava

V roce 2021 jsme se, kromě látek vyjmenovaných výše, s jinými novými látkami u uživatelů nesetkali.

Zdroj: K - centrum Noe Třebíč

Nezaznamenali jsme žádné nové návykové látky.

Zdroj: KPC Spektrum Žďár nad Sázavou

Co se týká Kraje Vysočina, tak ten je z pohledu Policie ČR ke zneužívání nových látek poměrně konzervativní. Policie nedisponuje informacemi, že by zde docházelo k nějakému významnému zneužívání jiných než obvyklých látek (pervitin, marihuana, apod.). Policie zaznamenala ve dvou případech (na Jihlavsku a Havlíčkobrodsku) informace o výskytu látky zvané „Kratom“. Mělo by se jednat o usušené listy stromu totožného názvu (Kratom – Mitragnyna Specioza). Roste v tropických oblastech jihovýchodní Asie, jako je např. Thajsko, Indonésie, Barma nebo Malajsie. Tuto látku obsahují jako zboží tzv. CBD automaty (CBD je složka obsažená v konopí, ale u nás zatím legální). Rovněž tak Kratom neobsahuje u nás zakázané látky, ale dle odborné literatury patří mezi jeho největší rizika vznik závislosti a potencionální toxicita. V České republice není prodej ani užívání kratomu zatím zakázáno, nicméně dle současné legislativy není kratom schválen ani jako doplněk stravy. Kratom si tedy můžete koupit, ale teoreticky by neměl být konzumován - jedná se o tzv. „sběratelský předmět“.

Zdroj: Policie ČR

1.12 Drogová kriminalita

Nezaznamenáváme významné změny oproti předchozím letům, klienti opakovaně chodí do VTOS kvůli výrobě a distribuci drog, za násilnou trestnou činnost a krádeže a přicházejí o řidičské oprávnění kvůli řízení pod vlivem NL.

Zdroj: Centrum U Větrníku Jihlava

Z našeho pohledu spatřujeme nejrůznější trestné činy spáchané pod vlivem drog (krádeže, výtržnictví, ničení majetku, ublížení na zdraví, aj.), hlavně v rodinném prostředí klientů. Tyto skutky jsou často důvodem nástupu do léčby i doléčování. Někdy účelově, protože soudní proces trvá a chtějí mít polehčující okolnost.

Zdroj: Následná péče Jihlava

V roce 2021 několik klientů nastoupilo do výkonu trestu odnětí svobody za páchaní trestné činnosti spojené s užíváním návykových látek (výroba a distribuce OPL, majetková trestná činnost, ublížení na zdraví, apod.). Často se setkáváme s přestupky řízení pod vlivem návykových látek.

Zdroj: K - centrum Noe Třebíč

Drogová kriminalita je v Kraji Vysočina spíše konzervativní. Nezaznamenáváme, že by zde docházelo k nějakému významnému experimentování s novými nebo netradičními látkami. V Kraji Vysočina je drogová kriminalita spojena se zneužíváním tradičních drog, jako je pervitin, marihuana, výjimečně kokain nebo extáze.

Zdroj: Policie ČR

Trestné činy:

- 1) **Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy pro jiného:** registrováno 155 případů, objasněno 134 případů;
- 2) **Šíření toxikomanie:** registrováno 0 případů, objasněno 0 případů;
- 3) **Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedy pro sebe:** registrováno 18 případů, objasněno 13 případů;
- 4) **Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedy:** registrován 1 případ, objasněno 0 případů;
- 5) **Nedovolené pěstování rostlin obsahující omamnou nebo psychotropní látku:** registrovány 2 případy, objasněny 2 případy;
- 6) **Ohrožení pod vlivem návykové látky, opilství:** registrováno 394 případů, objasněno 379 případů.
Zdroj: MV ČR (statistiky trestné činnosti)

1.13 Nové trendy a fenomény

Při covidu vzrostl počet uživatelů opiátové substituce (původně uživatelé pervitinu). Některými psychiatry je předepisována i uživatelům, kteří opiáty nikdy neužívali.

Zdroj: Centrum U Větrníku Jihlava

Vidíme zvyšující se věk našich klientů. V loňském roce jsme měli 2 klientky ve starobním důchodu (obě nad 70 let). Potřeby této skupiny jsou velmi specifické. Služeb následné péče v roce 2021 využilo 6 klientů nad 50 let, 9 klientů nad 40 let z celkového počtu 41 klientů. Průměrný věk klientů v loňském roce činil 38 let.

Zdroj: Následná péče Jihlava

V roce 2021 jsme zaznamenali rekordní počet distribuovaných injekčních setů mezi problémové uživatele. Obrací se na nás rodiče s problematikou užívání nikotinových sáčků u svých dětí. Zaznamenali jsme také narůstající tendenci užívání návykových látek u mladých rodičů, resp. často jsme vystavováni dilematům problémový uživatel a rodič zároveň.

Zdroj: K - centrum Noe Třebíč

Trendem je určitě užívání nikotinových sáčků, to začalo být velmi rozšířené mezi dětmi i na ZŠ. Není jednoznačný výklad, zda je legální či nelegální jim tyto sáčky prodávat.

Zdroj: KPC Spektrum Žďár nad Sázavou

Novým trendem se zdá být obchodování s drogami prostřednictvím internetu, které je více oblíbené zejména mezi mladými uživateli. Na Vysočině byly zaznamenány jednotky případů. Tato trestná činnost je vysoce latentní a zároveň nemá policie v souvislosti s masivním nárůstem kyberkriminality vybudované mechanismy k jejímu odhalování.

Zdroj: Policie ČR

2 Koordinační mechanismy politiky v oblasti závislostí na krajské a místní úrovni

2.1 Institucionální zajištění

2.1.1 Krajské institucionální zajištění koordinace

2.1.1.1 Krajský protidrogový koordinátor

- **Jméno: Bc. Monika Havelková, Kontaktní údaje: Žižkova 57, 586 01 Jihlava, tel.: 564 602 843, 724 650 491, havelkova.m@kr-vysocina.cz, Vykonává funkci KPK od data: 2. 5. 2018 (zástup za rodičovskou dovolenou), Zařazení ve struktuře úřadu kraje: Odbor sociálních věcí KrÚ Kraje Vysočina, Přímý nadřízený: Mgr. Jiří Bína - vedoucí oddělení sociálních služeb, Velikost pracovního úvazku KPK: 1, Jiné agendy vykonávané KPK: Koordinátor domácí hospicové péče, Koordinátor tvorby plánu vyrovnávání příležitostí osob se zdravotním postižením, Koordinátor integrace cizinců**

2.1.1.2 Krajská komise pro oblast závislostí

Komise má širší záběr v oblasti sociálních věcí a zároveň řeší otázky protidrogové politiky KV

- *Název komise: **Komise sociální a pro oblast protidrogové politiky***
- *Vznik krajské komise (rok): **2012***
- *Zařazení komise: **Poradní orgán rady Kraje Vysočina***

- *Složení komise pro rok 2021*

Jméno a příjmení	Instituce	Funkce v instituci
Bačínová Irena		
Bártová Martina		Předsedkyně komise
Dudíková Marie		
Filip David		
Franěk Pavel		
Hormandl Jiří		
Kasal Jan		
Kotting Petr		
Krčál Petr		
Kůrka Bohuslav		
Marková Zdeňka		
Nováková Eva		Místopředsedkyně komise
Vejvoda Kamil		

- *tato komise se zabývá problematikou:*

<i>alkoholu</i>	☒ <i>ano</i>	☐ <i>ne</i>
<i>tabáku</i>	☒ <i>ano</i>	☐ <i>ne</i>
<i>nelegálních drog</i>	☒ <i>ano</i>	☐ <i>ne</i>
<i>hazardního hraní</i>	☒ <i>ano</i>	☐ <i>ne</i>
<i>digitálních závislostí</i>	☒ <i>ano</i>	☐ <i>ne</i>
<i>zneužívání léků</i>	☒ <i>ano</i>	☐ <i>ne</i>

- *počet jednání komise v r. 2021: **4** (23. 4., 4. 6., 17. 9., 26. 11.)*

- *nejdůležitější projednávaná témata v roce 2021*

- Hospicová a paliativní péče;
- Informace o financování provozu poskytovatelů sociálních služeb v Kraji Vysočina v roce 2021;
- Potravinová pomoc;
- Investiční činnost Kraje Vysočina v oblasti sociálních věcí – současnost a perspektivy – výhled;
- Přehled příspěvkových organizací Kraje Vysočina;
- Charitní potravinová pomoc a charitní záchranná síť;
- Dotační řízení na podporu dobrovolnických center;
- Dotační řízení na financování svozu klientů do denních stacionářů a center sociálních služeb;
- Rozhodnutí o žádostech o zařazení do Krajské sítě sociálních služeb Kraje Vysočina;
- Financování sociálních služeb v roce 2021 včetně protidrogové problematiky;
- Prorodinná politika kraje;
- Příprava rozpočtu kraje na rok 2022 - financování sociálních služeb včetně protidrogové oblasti.

2.1.1.3 Vzájemná spolupráce subjektů politiky v oblasti závislostí na krajské úrovni

- Pracovní skupina Prevence kriminality Kraje Vysočina
- Pracovní skupina Prevence rizikového chování působící v oblasti Žďár nad Sázavou
- Pravidelná jednání s místními protidrogovými koordinátory
- Pravidelná jednání s poskytovateli programů primární prevence
- Pravidelná setkávání se zástupci Policie ČR, Krajské hygienické stanice, Státního zdravotního ústavu a poskytovateli služeb

Spolupráce na krajské úrovni v oblasti prevence je na výborné úrovni. Na Krajském úřadu Kraje Vysočina působí krajský školský koordinátor prevence na odboru školství, mládeže a sportu a oddělení mládeže a sportu. Dále na krajském úřadu pracuje manažer prevence kriminality, který má pracoviště na odboru sekretariátu hejtmána. S ním je výborná spolupráce i směrem k primární prevenci ve školách (je garantem grantového programu, který je vyhlašován každoročně). Setkávání probíhají i s kolegy z KŘ PČR, KHS, SZÚ a NNO. Většinou se jedná o formální, předem plánovaná, jednání. V případě potřeby probíhají setkávání neformálně a jsou řešena témata, která je potřeba prodiskutovat.

2.1.1 Místní zajištění koordinace politiky v oblasti závislostí

- Uvedte prosím následující souhrnné informace:

počet obcí s rozšířenou působností v kraji: 15

počet obcí s rozšířenou působností, ve kterých je pozice MPK: 15

počet obcí s platným koncepčním dokumentem upravujícím politiku v oblasti závislostí: 10

vyjmenujte obce s tímto platným koncepčním dokumentem: Havlíčkův Brod, Jihlava, Nové Město na Moravě, Pacov, Pelhřimov, Světlá nad Sázavou, Telč, Třebíč, Velké Meziříčí, Žďár nad Sázavou

- Seznam místních protidrogových koordinátorů:

Obec	Jméno	Úvazek (protidrogový koordinátor)	Zařazení ve struktuře obecního úřadu	Kontakt	Došlo ke změně v r. 2021?
Bystřice nad Pernštejnem	Zora Daňková	0,1	Odbor sociálních věcí; Kurátorka pro mládež, náhradní rodinná péče	566 591 353 zora.dankova@bystricenp.cz	NE
Havlíčkův Brod	Bc. Veronika Hojerová	0,05	Odbor sociálních věcí a školství; Sociální kurátor, protidrogová tématica	569 497 268 vhojerova@muhb.cz	NE
Humpolec	Ing. Bc. Josef Fiala	0,01	Odbor zdravotnictví a sociálních služeb; Vedoucí odboru	565 518 150, 734 421 356 josef.fiala@mesto-humpolec.cz	NE
Chotěboř	Bc. Iva Blažičková	0,2	Odbor sociálních věcí; Sociální kurátor, protidrogový koordinátor	569 641 192, 734 264 251 blazickova@chotebor.cz	NE
Statutární město Jihlava	Bc. Ladislava Munduchová	0,01	Odbor sociálních věcí; Sociální pracovník - sociální kurátor	565 593 713 ladislava.munduchova@jihlava-city.cz	NE
Moravské Budějovice	Bc. Petr Punčochář	0,1	Odbor sociální; Vedoucí odboru	568 408 370, 603 558 970 ppuncochar@mbudejovice.cz	NE

Náměšť nad Oslavou	Ing. Tomáš Nevrtal	0,05	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví; Vedoucí odboru	568 619 170, 724 189 091 nevrtal@mesto-namest.cz	NE
Nové Město na Moravě	Mgr. Romana Staňková	0,1	Odbor školství, kultury a sociálních věcí; Sociálně právní ochrana dětí a kurátor pro děti a mládež	566 598 424 romana.stankova@meu.nmm.cz	NE
Pacov	Bc. Karásková Marcela	0,01	Kancelář tajemníka - Oddělení sociálních věcí a zdravotnictví; Sociální pracovník	565 455 152 karaskova@mestopacov.cz	ANO Od 1. 1. 2022
Pelhřimov	Bc. Jiří Budín	0,1	Odbor vnitřních věcí, Úsek přestupkové agendy a veřejného pořádku;	565 351 308, 777 472 442 budin.j@mupe.cz	NE
Světlá nad Sázavou	Bc. Šárka Zelenková, DiS.	0,01	Odbor sociálních věcí; Sociální kurátor, veřejné opatrovnictví, protidrogový koordinátor	569 496 678 zelenkova@svetlans.cz	NE
Telč	Mgr. Vít Drexler	0,01	Vedoucí sociálního odboru	567 112 441 vit.drexler@telc.eu	NE
Třebíč	Bc. Lucie Šerková	0,2	Městská policie Třebíč; Zástupkyně ředitele, manažerka prevence kriminality	568 896 387, 606 610 070 lucie.serkova@trebic.cz	NE
Velké Meziříčí	Bc. Ivana Rálišová, DiS.	0,01	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví; Sociální pracovník a kurátor pro dospělé	566 781 021, 773 778 014 ralisova@velkemezirici.cz	NE
	Ing. Bc. Josef Švec	0,01	Odbor správní; Vedoucí odboru	566 781 150, 777 792 077 svec@velkemezirici.cz	NE
Žďár nad Sázavou	Mgr. Petra Štohanzlová	0,01	Odbor sociální; Kurátor pro děti a mládež	566 688 326, 775 853 109 petra.stohanzlova@zdarns.cz	NE
	Bc. Karel Březina	0,01	Odbor sociální; Sociální práce, poradenství, veřejné opatrovnictví	566 688 328, 778 880 634 karel.brezina@zdar.cz	NE

- V roce 2021 se neuskutečnila osobní jednání s místními protidrogovými koordinátory z důvodu pandemie Covid - 19. Jednání probíhala on-line formou. Setkali jsme se 16. 9. 2021 a 7. 12. 2021. Na jednáních byla probírána situace v jednotlivých ORP. Místní

protidrogoví koordinátoři byli seznámeni se situací v kraji od zástupců Policie ČR, Krajské hygienické stanice a Státního zdravotního ústavu. Dále jim byla představena nová služba „Poradna pro gambling“, která působí v Kraji Vysočina od roku 2020.

- Za úskalí vzájemné spolupráce považujeme odlišnou pracovní náplň místních protidrogových koordinátorů, a to i přes vydání metodického doporučení „Realizace protidrogové politiky v krajích a obcích a její koordinace“. Koordinace jejich činností není sjednocena a velmi se odlišují jejich výše úvazků.

2.2 Strategické dokumenty politiky v oblasti závislostí kraje

2.2.1 Koncepce, strategie, akční plány a jejich zaměření

2.2.1.1. Specifické strategické dokumenty politiky v oblasti závislostí kraje

Název: **Strategie protidrogové politiky Kraje Vysočina na období 2021 - 2025**

Období platnosti: **2021 - 2025**

Schváleno dne: **9. 11. 2021**

www stránky dokumentu ke stažení: www.kr-vysocina.cz/strategicke-dokumenty-kraje/ds-302531/p1=63570

Uvedený strategický dokument se zabývá problematikou:

nelegálních drog	☒ ano	☐ ne
alkoholu	☒ ano	☐ ne
tabáku	☒ ano	☐ ne
hazardního hraní	☒ ano	☐ ne
digitálních závislostí	☒ ano	☐ ne
zneužívání léků	☒ ano	☐ ne

Protidrogovou politiku Kraje Vysočina tvoří čtyři základní pilíře:

- **Primární prevence**
- **Snižování rizik**
- **Léčba a sociální začleňování**
- **Snižování dostupnosti návykových látek a rizikovost hazardních her**

Strategii protidrogové politiky Kraje Vysočina tvoří čtyři základní pilíře. Prvním pilířem je Primární prevence. Jejím cílem je vytvořit za pomoci realizovaných programů vhodné výchovně vzdělávací prostředí pro děti a mládež Kraje Vysočina. V oblasti minimalizace škod (harm reduction) si strategie stanovuje za cíl ochranu společnosti před šířením infekčních onemocnění i před ostatními projevy závislostí na návykových látkách, která povede ke snížení rizika sociálního vyloučení a snížení úrovně kriminality v Kraji Vysočina. V úseku léčby a resocializace je cílem strategie zabezpečit síť služeb v oblasti léčby a resocializace v Kraji Vysočina pro uživatele návykových látek, jejichž snahou je návrat do normálního, běžného života bez drog. A v rámci koordinace a financování si klade za cíl zajistit funkční systém koordinace a systém stabilního financování protidrogových služeb v Kraji Vysočina, vytvořit systém víceletého financování z rozpočtu kraje a více zapojit obce do financování těchto služeb.

2.2.1.2. Strategické dokumenty kraje se širším kontextem obsahující také otázky politiky v oblasti závislostí

Název: **Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Kraje Vysočina**

Období platnosti: **Aktualizace pro rok 2021**

Schváleno dne: **16. 6. 2020**

www stránky dokumentu ke stažení: www.kr-vysocina.cz/strategicke-dokumenty-kraje/ds-302531/p1=63570

Stručná charakteristika dokumentu:

Dokument „Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Kraje Vysočina“ se v jedné ze svých částí zaměřuje i na protidrogovou problematiku. V rámci střednědobého plánování se touto problematikou zabývá Pracovní skupina poskytovatelů služeb v oblasti závislostí, která si klade za cíl, aby fungovala místní i časová dostupnost protidrogových služeb. K zajištění tohoto cíle mají vést níže uvedená opatření:

- Udržet ve stávající kapacitě službu kontaktních center a terénních programů s pokrytím celého území kraje alespoň terénními službami.
- Ve službě terapeutické komunity udržet stávající stav.
- Udržet službu Následná péče v Jihlavě a Doléčovací centrum Třebíč, včetně pobytových služeb.

Uvedený strategický dokument se zabývá problematikou:

nelegálních drog	☒ ano	☐ ne
alkoholu	☒ ano	☐ ne
tabáku	☒ ano	☐ ne
hazardního hraní	☒ ano	☐ ne
digitálních závislostí	☒ ano	☐ ne
zneužívání léků	☒ ano	☐ ne

2.2.2 Hodnocení strategických dokumentů/politiky v oblasti závislostí kraje

Hodnocení strategických dokumentů protidrogové politiky kraje probíhá neoficiálně v souvislosti s přípravou rozpočtu Kraje Vysočina na následující rok a přípravou strategických dokumentů na následující období.

2.3 Analýzy/studie v oblasti závislostí v r. 2021

V roce 2021 nebyly realizovány žádné výzkumy nebo studie z oblasti protidrogové politiky.

2.4 Další významné aktivity v oblasti politiky v oblasti závislostí v r. 2021 na krajské i místní úrovni

Tabulka 2-1: Aktivity v oblasti politiky v oblasti závislostí (např. konference, semináře, včetně vzdělávání pořádaných v rámci kraje např. pro místní koordinátory, poskytovatele služeb, úředníky atp.)

Název aktivity	Realizátor	Cílová skupina	Popis aktivity
Prevence závislostí dětí a mládeže – 3. část z cyklu seminářů pro zástupce měst, obcí a krajů	Národní síť zdravých měst, Státní zdravotní ústav, pobočka Jihlava; Kraj Vysočina	Realizátoři MA21, Zdravé školy, zástupci samospráv, politiků, pracovníků úřadů	Jak na prevenci závislostí látkových (drogy, alkohol) i nelátkových závislostí (hry, sociální sítě)? Jak se na závislostech podepsala pandemie Covid-19? Co radí odborníci a jaké jsou zkušenosti z měst? Inspirace z praxe.

3 Finanční zajištění politiky v oblasti závislosti na krajské a místní úrovni

3.1 Způsob financování služeb krajem (popis)

Kraj Vysočina podporuje protidrogové služby, které v kraji působí a jsou součástí sítě poskytovatelů sociálních služeb uvedené ve Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb Kraje Vysočina. Jedná se o tři kontaktní centra (Jihlava, Třebíč, Žďár n/S), terapeutickou komunitu (Sejřek) a tři služby následné péče (Jihlava, Třebíč a Jemnice). V roce 2021 Kraj Vysočina zajišťoval podporu těchto služeb formou příspěvku na vyrovnávací platbu za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu, a to jak z rozpočtu kraje, tak z přidělených prostředků MPSV v rámci dotačního řízení MPSV v podprogramu A na rok 2021. Jedná se o jednoleté financování na základě smlouvy o příspěvku na vyrovnávací platbu za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu. Terapeutická komunita Sejřek se účastnila dotačního řízení MPSV v podprogramu B, které realizuje samotné MPSV a Kraj Vysočina ji v průběhu roku 2021 dofinancoval ze svých zdrojů příspěvkem na vyrovnávací platbu. Příspěvky na vyrovnávací platbu na rok 2021 (jak z rozpočtu kraje, tak z prostředků MPSV) byly schváleny 9. 2. 2021. V červnu a v listopadu roku 2021 byly sociální služby, na základě individuálního posouzení, dofinancovány.

V roce 2021 byli krajem finančně podpořeni certifikovaní poskyvatelé programů primární prevence rizikového chování (Centrum prevence OCH Žďár n/S, Spektrum Žďár n/S, Centrum prevence OCH Třebíč, Vrakbar Jihlava, Portimo Nové Město na Moravě a Střed Třebíč) za účelem zajištění těchto programů ve školách. Dotace kraj poskytl na základě dotačního řízení, které je každoročně vyhlašováno. V rámci nastaveného systému financování programů primární prevence v kraji byla v roce 2021 na primární prevenci rizikového chování vyplacena z programu Fondu Vysočiny finanční částka ve výši 2 200 000 Kč. Z této dotace bylo poskytovateli zrealizováno 596 programů primární prevence v 80 školách za účasti 9 468 žáků.

Vyhlášené dotační okruhy:

- 1) Dotační řízení MPSV a kraje na financování provozních nákladů na základní činnosti poskytovatelů sociálních služeb v Kraji Vysočina (vč. certifikovaných protidrogových služeb, které jsou registrovanou sociální službou v Kraji Vysočina)
- 2) Dotační řízení na poskytování programů specifické primární prevence rizikového chování ve školách v Kraji Vysočina

Dotační priority:

Ad 1) podpora ambulantních, terénních a pobytových protidrogových služeb, zejména kontaktních center, terénních programů, terapeutických komunit a služeb následné péče

Ad 2) podpora programů primární prevence realizovaných na základních školách a nižších stupních víceletých gymnázií

3.2 Způsob zajištění financování adiktologických služeb ze strany obcí

V Kraji Vysočina je 15 obcí s rozšířenou působností. Většina z nich se podílí na financování protidrogové politiky. Finanční prostředky na protidrogovou politiku poskytuje i několik menších obcí a také několik obcí, které nejsou součástí Kraje Vysočina, ale na jejich území jsou realizovány služby poskytovateli z Kraje Vysočina. Jmenovitě jsou participující obce uvedeny v tabulce 3-2: Výdaje z rozpočtu obcí v roce 2021. Obce poskytují finanční prostředky poskytovatelům sociálních služeb na dobrovolné bázi. Poskyvatelé služeb se na jednotlivé obce obrací s žádostmi o dotaci, a to buď formou individuální žádosti, nebo v rámci jimi vypsaných dotačních titulů. Mezi obcemi a poskytovateli sociálních služeb nejsou uzavírány víceleté dohody, smlouvy či memoranda o finanční participaci.

3.3 Rozpočtové výdaje na politiku v oblasti závislostí v kraji

Tabulka 3-2: Rozpočtové zdroje kraje na politiku v oblasti závislostí v roce 2021

Rozpočtový zdroj/dotační program	Popis	Specifický/obecný titul	Podmínka certifikace	Jednoletá/víciletá podpora	Výše výdajů (v Kč) na politiku v oblasti závislostí
<i>Dotační program 1</i>	KC U Větrníku Jihlava	S	Ne	Jednoletá	1 040 000
<i>Dotační program 1</i>	KC Noe Třebíč	S	Ne	Jednoletá	307 000
<i>Dotační program 1</i>	KC Spektrum Žďár n. S.	S	Ne	Jednoletá	173 000
<i>Dotační program 1</i>	TK Sejrek	S	Ne	Jednoletá	1 400 000
<i>Dotační program 1</i>	Domov Nové Syrovice – DZR pro alkoholiky	S	Ne	Jednoletá	10 132 506
<i>Dotační program 1</i>	Alkat, z. s. Jemnice	S	Ne	Jednoletá	100 000
<i>Dotační program 1</i>	Doléčovací centrum Třebíč	S	Ne	Jednoletá	132 000
<i>Dotační program 1</i>	Adiktologická ambulance Kolping	S	Ne	Jednoletá	50 000
<i>Dotační program 1</i>	Poradna pro gambling Kraje Vysočina	S	Ne	Jednoletá	329 000
<i>Dotační program 2</i>	Centrum primární prevence Vrakbar Jihlava	O	Ano	Jednoletá	695 000
<i>Dotační program 2</i>	Centrum primární prevence OCH Třebíč	O	Ano	Jednoletá	226 000
<i>Dotační program 2</i>	Centrum prevence OCH Žďár nad Sázavou	O	Ano	Jednoletá	416 000
<i>Dotační program 2</i>	Spektrum – Centrum primární prevence Žďár n. Sázavou	O	Ano	Jednoletá	431 000
<i>Dotační program 2</i>	Centrum prevence CéPéčko Nové Město na Moravě	O	Ano	Jednoletá	178 000
<i>Dotační program 2</i>	Střed Třebíč	O	Ano	Jednoletá	254 000
Celkem					15 863 506

Tabulka 3-3: Výdaje z rozpočtu obcí v roce 2021

Obec	Popis (typ podporované aktivity)	Výše výdajů (v Kč) na politiku v oblasti závislosti
Bystřice nad Pernštejnem	Programy prim. prevence, KPS a TP, Adiktologická ambulance	190 000
Havlíčkův Brod	Programy prim. prevence, KPS a TP	110 006
Humpolec	KPS a TP	75 000
Chotěboř	Programy prim. prevence, KPS a TP	19 000
Jihlava	Programy prim. prevence, KPS a TP	388 608
Pacov	KPS a TP	25 000
Pelhřimov	Programy prim. prevence, KPS a TP	61 000
Světlá nad Sázavou	Programy prim. prevence, KPS a TP	50 000
Telč	KPS a TP	20 000
Třebíč	Programy prim. prevence, KPS a TP, NP	1 677 000
Velké Meziříčí	Programy prim. prevence, KPS a TP	170 000
Žďár nad Sázavou	KPS a TP, adiktologická ambulance	320 000
Stareč	Programy prim. prevence	90 000
Třešť	KPS a TP	20 000
Rosice	KPS a TP	15 000
Zastávka	KPS a TP	14 000
Ivančice	KPS a TP	25 000
Zbýšov	KPS a TP	15 000
Moravský Krumlov	KPS a TP	18 000
Hartvíkovice	NP	10 000
Sedlec	NP	20 000
Kožichovice	NP	49 000
Římov	NP	10 000
Velká Bíteš	NP	25 000
Celkem		3 416 614

--	--	--

Tabulka 3-3: Souhrn výdajů podle typu služeb/podle účelu (v Kč)

Typ služeb	2020			2021		
	rozpočty		MPSV	rozpočty		MPSV
	krajů	obcí	313	krajů	obcí	313
Primární prevence*	3 154 200	1 142 060	0	2 200 000	1 045 908	0
Primárně-preventivní programy realizované školami a školskými zařízeními	0	0	0	0	0	0
Primárně-preventivní programy realizované jinými subjekty	3 154 200	1 142 060	0	2 200 000	1 045 908	0
Jiné a nezařazené preventivní programy	0	0	0	0	0	0
Harm reduction	1 707 000	1 556 368	5 983 000	1 520 000	1 761 006	6 381 000
Terénní programy	0	0	0	0	0	0
Kontaktní centra	0	0	0	0	0	0
Sloučené programy kontaktních center a terénních programů	1 707 000	1 556 368	5 983 000	1 520 000	1 761 006	6 381 000
Jiné a nezařazené harm reduction programy	0	0	0	0	0	0
Ambulantní služby	424 000	208 862	688 000	379 000	215 000	823 000
Ambulantní služby zdravotní	0	0	0	0	0	0
Ambulantní služby sociální	0	0	0	0	0	0
Jiné a nezařazené ambulantní služby	424 000	208 862	688 000	379 000	215 000	823 000
Preventivní a léčebné služby ve vězení	0	0	0	0	0	0
Rezidenční služby	5 531 420	0	15 617 000	11 532 506	0	15 530 000
Lůžkové zdravotní služby	0	0	0	0	0	0
Terapeutické komunity	1 500 000	0	0	1 400 000	0	0
Domovy se zvláštním režimem určené primárně osobám s diag. závislosti, příp. jiné zařízení pro chronickou (paliativní) péči osob s diag. závislosti	4 031 420	0	15 617 000	10 132 506	0	15 530 000
Jiné a nezařazené rezidenční služby**	0	0	0	0	0	0
Služby následná péče	386 000	129 500	1 956 000	232 000	394 700	2 404 000
Následná péče ambulantní	0	0	0	0	0	0
Následná péče pobytová	0	0	0	100 000	0	1 014 000
Jiné a nezařazené služby následné péče	386 000	129 500	1 956 000	132 000	394 700	1 390 000
Sociální podniky	0	0	0	0	0	0
Záchytné stanice a ošetření intoxikovaných osob	10 000 000	0	0	10 000 000	0	0
Prevence drogové kriminality	0	0	0	0	0	0
Koordinace/výzkum/informace	0	0	0	0	0	0
Jiné nezařazené***	0	0	0	0	0	0
CELKEM	21 202 620	3 036 790	24 244 000	25 863 506	3 416 614	25 138 000

* Výdaje na nízkoprahové zařízení pro děti a mládež se do výdajů na politiku v oblasti závislosti nezapočítávají.

** dle zákona 108/2006 Sb.

*** Specifikujte

Včetně domovů se zvláštním režimem určených primárně osobám s diag.závislosti, příp. jiné zařízení pro chronickou (paliativní) péči osob s diag. závislostí

Další důležité informace / změny ve financování proběhlé v r. 2021, včetně dopadů pandemie Covid-19

Sociální služby byly v roce 2021 financovány standardním způsobem jako v jiných letech. Změna v souvislosti s pandemií Covid - 19 nenastala.

O dofinancování vzniklých vícenákladů služeb, spojených s pandemií Covid-19, bylo možné žádat na základě dotačních titulů vyhlášených MPSV.

4 Adiktologické služby

4.1 Uveďte, zda je definována síť adiktologických služeb ve vašem kraji:

Název dokumentu: Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Kraje Vysočina

Období platnosti: aktualizace pro rok 2021

www stránky ke stažení: www.kr-vysocina.cz/strategicke-dokumenty-kraje/ds-302531/p1=63570

4.2 Popis situace podle jednotlivých typů (standardů) služeb

Programy primární prevence zajišťuje v Kraji Vysočina 6 poskytovatelů, kteří každoročně žádají kraj o dotace na podporu realizace své činnosti.

Poskytovatelé primární prevence v Kraji Vysočina:

- 1) Diecézní charita Brno, Oblastní charita Jihlava - Centrum primární prevence Vrakbar,
- 2) Diecézní charita Brno, Oblastní charita Třebíč - Primární prevence,
- 3) Diecézní charita Brno, Oblastní charita Žďár nad Sázavou - Centrum prevence Oblastní charity Žďár nad Sázavou,
- 4) Kolpingovo dílo ČR z. s. - Centrum primární prevence,
- 5) Portimo, o. p. s.,
- 6) Střed, z. ú.

Tabulka 4-1: Programy primární prevence realizované v r. 2021 (mimo prevence realizované školami a školskými zařízeními) (Uvádějte prosím přehled programů, ne realizátorů primární prevence)

Název projektu/programu	Realizátor	Typ služby*	Cílová skupina	Charakteristika aktivit	Počet akcí/osob	Certifikace (ano/ne)
Realizace VPP na Jihlavsku	Centrum primární prevence Vrakbar	VP	Mladší žáci ve věku 8 – 12 let (1. st. ZŠ) Starší žáci ve věku 12 – 15 let (2. st. ZŠ)	Tematické zaměření: Prevence závislostí - alkohol, cigarety a nelegální látky, (závislost, mýty, rizikové chování, posilování odpovědnosti, ...) Kyberprostor - sociální sítě, závislost, informace, anonymita, násilí, ...)	35/700	ano

Realizace VPP na Pelhřimovsku		VP	Mladší žáci ve věku 8 – 12 let (1. st. ZŠ) Starší žáci ve věku 12 – 15 let (2. st. ZŠ)	Tematické zaměření: Prevence závislosti – alkohol, cigarety a nelegální látky (závislost, mýty, rizikové chování, posilování odpovědnosti, ...) Kyberprostor – sociální sítě, závislost, informace, anonymita, násilí, ...)	8/170	ano
Realizace SPP na Pelhřimovsku		SP	Starší žáci ve věku 12 – 15 let (2. st. ZŠ)	Tematické zaměření: Prevence závislosti – alkohol, cigarety a nelegální látky (závislost, mýty, rizikové chování, posilování odpovědnosti, ...) Kyberprostor – sociální sítě, závislost, informace, anonymita, násilí, ...)	1/24	ano
Kruh závislosti 1	PRIMÁRNÍ PREVENCE – Oblastní charita Třebíč	VP	Žáci 4. tříd	Prevence užívání návykových látek se zaměřením na nikotinovou a alkoholovou závislost	12 programů /128 osob	ano
Kruh závislosti 2		VP	Žáci 7. tříd	Prevence užívání návykových látek se zaměřením na legální a nelegální návykové látky	2 programy / 47 osob	ano
Bezpečně online 1		VP	Žáci 5. tříd	Prevence kyberšikany a rizikového chování ve virtuálním prostředí	10 programů / 99 osob	ano
Bezpečně online 2		VP	Žáci 6. – 9. tříd	Prevence rizikového chování na sociálních sítích a ohrožující formy sebeprezentace ve virtuálním prostředí	1 program/ 12 osob	ano
Nenič své chytré tělo	CP OCH ZR	VP	Žáci 2. třídy	Preventivní programy zaměřené na prevenci	5/89	ano

				zdravého životního stylu		
Nechci díky		VP	Žáci 5. a 6. třídy	Preventivní programy zaměřené na legální a nelegální návykové látky	9/183	ano
Online svět a já		VP	Žáci 6. třídy	Prevence pohybu v online prostředí – hraní online her apod.	8/140 Z toho 3 online	ano
Dvě strany mince		VP	Žáci 7. a 8. třídy	Preventivní programy zaměřené na legální a nelegální návykové látky	14/271 z toho 5 online	ano
Bezpečně online		VP	Žáci 9. třídy	Prevence pohybu v online prostředí – hraní online her apod.	6/105	ano
Pouta (ne)závislosti I., II.	Kolpingovo dílo ČR z. s. – Centrum primární prevence Spektrum	VP	Žáci ZŠ (6. – 9. ročník), SŠ (1. ročník)	Program zaměřený na prevenci užívání návykových látek	36/652	ano
Jak (si) neublížit I., II.		VP	Žáci ZŠ (6. – 9. ročník), SŠ (1. ročník)	Program s cílem posílení sebepoznání; zamyšlení se nad hodnotovým žebříčkem svým i druhých; podpora pozitivních životních hodnot; podpora smysluplného trávení volného času	7/115	ano
Cesta k toleranci I., II.		VP	Žáci ZŠ (6. – 9. ročník), SŠ (1., 2. ročník)	Trénink kritického a pluralitního uvažování; Podpora pozitivního pojetí vlastní identity v kombinaci s vstřícným vnímáním různorodosti; Naučit se zacházet s odlišností	1/10	ano
Co mi (ne)prospívá I., II.		VP	Žáci ZŠ (4. – 5. ročník)	Cílem programu je podpora zdravého	2/23	ano

				životního stylu a prevence kouření u žáků. Předání informace o škodlivosti návykových látek, konkrétně o nebezpečí tabáku se zaměřením na formování postojů v této věkové skupině		
(Ne)hledám svou cestu I., II., III.		SP	Žáci ZŠ (9. ročník), SŠ (1. ročník)	Cílem programu selektivní prevence bylo zmapovat znalosti a postoje studentů k problematice návykových látek. Podpořit uvědomění si rizikovitosti daných situací běžného života a nastartování změny pro zaujetí zdravého postoje při setkání s užíváním návykových látek	2/23	ano
Kyberbezpečí II. – Chraň svou identitu na internetu	Centrum prevence CéPéčko	VP	6., 7. třída ZŠ	Program primární prevence zaměřený na bezpečný internet a využívání aplikací v něm, bezpečné přihlašování do aplikací a ochrana účtů – Facebook, TikTok, Instagram, Prevence netolismu a závislostního chování	/267	ano
Kyberbezpečí		VP	5., 6. třída	Prevence v oblasti netolismu, kyberšikany a závislostního chování	/62	ano
Čeho je moc, toho je příliš		VP	3., 4. a 5. třída (malotřídni škola)	Virtuální realita.	/15	ano
Bezpečně na síti	PPP STŘED	VP	ZŠ – I. stupeň	Netolismus	6/125	ano

Věřte, nevěřte		VP	ZŠ – II. stupeň	Legální drogy netolismus	4/52	ano
Selektivka na klíč		SP	ZŠ – I. a II. stupeň	Na míru dle závislostního chování, kterým je skupina ohrožena	14/187	ano

* VP – všeobecná prevence, SP – selektivní prevence, IP – indikovaná prevence

U 6 poskytovatelů primární prevence, u kterých lze porovnat činnost a aktivitu díky vyúčtování krajské dotace, lze konstatovat, že díky vzájemné spolupráci a dohodě se daří zajistit dostupnost programů, ve všech 5 okresech kraje. Nicméně sídla poskytovatelů jsou pouze ve třech okresech (Jihlava, Třebíč a Žďár nad Sázavou). Do okresů Havlíčkův Brod a Pelhřimov tyto poskytovatelé dojíždějí.

Za úskalí této činnosti v kraji považujeme nedostatečné financování potřebných služeb. Získané dotace jsou pro poskytovatele nedostačující. I přes pravidelné financování ze strany kraje, se tyto služby drží na hranici existence. Z důvodu výše zmíněného nedostatku finančních prostředků si poskytovatelé nemohou dovolit zaměstnat lektory programů primární prevence na plný úvazek, ani na dobu neurčitou. Zaměstnání na částečné úvazky nebo na dohody o provedení práce zapříčinilo fluktuaci zaměstnanců a služby tak přicházejí o kvalifikované odborníky, kteří odcházejí za stabilnějším zaměstnáním.

V roce 2021 byli krajem finančně podpořeni certifikovaní poskytovatelé programů primární prevence rizikového chování (Centrum prevence OCH Žďár n/S, Spektrum Žďár n/S, Centrum prevence OCH Třebíč, Vrakbar Jihlava, Portimo Nové Město na Moravě a Střed Třebíč) za účelem zajištění těchto programů ve školách. Dotace kraj poskytl na základě dotačního řízení, které je každoročně vyhlášováno. V rámci nastaveného systému financování programů primární prevence v kraji byla v roce 2021 na primární prevenci rizikového chování vyplacena z programu Fondu Vysočiny finanční částka ve výši 2 200 000 Kč. Z této dotace bylo poskytovateli zrealizováno 596 programů primární prevence v 80 školách za účasti 9 468 žáků.

Tabulka 4-2: Služby v oblasti snižování rizik poskytované v r. 2021 (včetně programů snižování rizik na tanečních akcích, v klubech a prostředí noční zábavy)

Název projektu/ programu	Realizátor	Typ služby*	Cílová skupina	Počet osob, kt. služby využily /z toho UD	Počet kontaktů 1	Počet výměn ²	Počet vydaných inj. stří.	Územní působnost, spádovost	Certifika ce (ano/ne)
Centrum U Větrníku Jihlava – kontaktní a poradenské centrum pro osoby ohrožené závislostí	Centrum U Větrníku, Oblastní charita Jihlava, Diecézní charita Brno	KSP a TP	Osoby závislé a závislostí ohrožené a osoby jimi blízké	241/203	1753	906	72 057	Kraj Vysočina, okre Jihlava a Pelhřimov	ano
K – centrum Noe	Diecézní charita Brno,	KPS a TP	Uživatelé návykový ch látek	261/158	5 212 (3 713 přímé +	1 557	83 923	Okres Třebíč s přesahem	ano

¹ **Kontakt:** Každá návštěva/situace, při které dochází k interakci mezi klientem a pracovníkem programu (tzn. poskytnutí určité služby, informace, nebo poradenství - včetně skupinového. Příjem telefonického hovoru není kontakt.

² **Výměna:** Kontakt, při kterém dochází k výměně (příp. jen odevzdání či výdeji) jedné nebo více injekčních jehel. Ve formulářích ZZ pro RVKPP jde o údaj distribuce harm reduction materiálu

	Oblastní charita Třebíč				1 499 nepřímé)			do přílehlých okresů	
Kontaktní a poradenské centrum Spektrum	Kolpingovo dílo ČR z. s.	KPS a TP	Osoby užívající nelegální návykov é látky, či osoby závislostí ohrožené , blízcí výše uvedený ch osob	196/184	4 632	667	28 089	Okres Havlíčkův Brod a Žďár nad Sázavou	ano

* TP – terénní programy, KPS – kontaktní centra, KPS a TP – sloučené programy

V Kraji Vysočina jsou provozována tři kontaktní centra, a to v okresech Jihlava, Třebíč a Žďár nad Sázavou. Vzájemnou dohodou zmiňovaných služeb je zajištěno pokrytí i v okresech Havlíčkův Brod a Pelhřimov. V okrese Havlíčkův Brod působí Kontaktní a poradenské centrum Spektrum a v okrese Pelhřimov Centrum U Větrníku Jihlava. V okrese Pelhřimov je služba zajišťována terénní formou. Ideální by bylo zajištění služeb tak, aby v každém okrese Kraje Vysočina bylo jedno kontaktní a poradenské centrum.

Poskytování služeb v zařízeních bylo v roce 2021 částečně omezeno kvůli pandemii COVID – 19 a přetrvávajícímu nouzovému stavu v první polovině roku. Nicméně, služby se podařilo zachovat, poskytovatelé i klienti byli nuceni přizpůsobit se dané situaci. Komunikace s klienty probíhala prostřednictvím telefonického a internetového poradenství. Byly řešeny problémy s bydlením, nezaměstnanost, izolace, psychické problémy a obecně komplikace spojené s pandemií. Výměnný program probíhal za dodržování hygienických podmínek a s použitím ochranných pomůcek prostřednictvím výdejního okénka. Terénní programy probíhaly taktéž v omezeném režimu. Služby, které disponují „terénními“ auty, jezdily na předem domluvená místa, kde docházelo k odevzdávání použitého injekčního materiálu a předávání balíčků, o které si předem klient požádal. Pro cílovou skupinu byla covidová situace velice náročná.

Tabulka 4-3: Služby v oblasti ambulantní léčby v r. 2021

Název projektu/programu	Realizátor	Typ služby*	Cílová skupina	Kapacita ³	Počet osob, kt. služby zař. využily	Počet nově evid. žádostí o léčbu	Územní působnost, spádovost	Certifikace (ano/ne)
Adiktologická ambulance Kolping Žďár nad Sázavou	Kolpingov o dílo ČR z. s.	AL	Osoby se závislostí a jejich blízcí	3	133	75	Okres Žďár nad Sázavou	ano
Adiktologická ambulance Kolping	Kolpingov o dílo ČR z. s.	AL	Osoby se závislostí a jejich blízcí	3	83	51	Okres Havlíčkův Brod	ne

³ **Kapacita:** Uvádí se u těch služeb, kde je to relevantní. Kapacita znamená, pro kolik klientů současně je program maximálně určen; počet míst v zařízení/programu. Nejedná se o denní ani roční kapacitu. Jde o stav, kdy další nový zájemce o službu (klient), již musí být zařazen do pořadníku či odkázán do jiné služby.

Havlíčkův Brod								
Poradna pro gambling Kraje Vysočina	Kolpingov o dílo ČR z. s.	AL	Osoby se závislostním chováním a jejich blízcí (nelátkové závislosti)	4	68	33	Kraj Vysočina	ne
Protialkoholní a protidrogová ambulantní léčba	Psychiatrická léčebna PATEB s. r. o.	AL	Závislosti na alkoholu a drogách	3	220	53	Celá ČR	ano
Psychiatrická nemocnice Jihlava	Psychiatrická nemocnice Jihlava	AL	Závislí	152	740 (počet výkonů)	15 nově evidovaných	Kraj Vysočina	

* AL – ambulantní léčba, SL – substituční léčba, SP – stacionární program

Adiktologická ambulance Kolping Žďár nad Sázavou zahájila svoji činnost již v roce 2014. Jedná se o zařízení, které se zaměřuje na všechny typy závislosti a závislostního chování. Zařízení je podporováno RVKPP, Krajem Vysočina a městy Žďár nad Sázavou a Bystřice nad Pernštejnem. Hlavní ambulance je vedena ve Žďáru nad Sázavou, v Bystřici nad Pernštejnem je její pobočka. Od 1. 12. 2020 uzavřela ambulance smlouvu s VZP na poskytování adiktologických výkonů. V roce 2021 došlo meziročně k navýšení počtu klientů ze 126 na 133, z toho přímo adiktologických byl meziročně nárůst ze 108 na 111. Ze 74 procent jde o uživatele alkoholu, z 10 procent pervitinu a v řádu jednotek procent jde o další závislosti nebo závislostní jednání.

Adiktologická ambulance Kolping Havlíčkův Brod zahájila svoji činnost 1. 1. 2020. Zájem o tuto službu vykazuje neustále vzrůstající tendenci. Provoz ambulance byl v roce 2021 hrazen z Operačního programu Zaměstnanost. Služba pracovala celkem v roce s 83 klienty, z toho 72 jich bylo přímo adiktologických.

Poradna pro gambling Kraje Vysočina započala svoji činnost počátkem dubna roku 2020. Poskytuje terapeutické a poradenské služby těm, kteří se potýkají se sázením, gamblingem, hazardem, závislostí na internetu, sociálních sítích či s nadužíváním elektronických zařízení a chtějí tuto situaci změnit. Informace a podpora je poskytována i rodičům dětí, kteří se s těmito obtížemi potýkají, stejně tak partnerům i blízkým osobám. Poradna pro gambling je poskytována bezplatně a působí ve čtyřech městech Kraje Vysočina. V Havlíčkově Brodě, Jihlavě, Třebíči a ve Žďáru nad Sázavou. Klient se setkává s terapeutem dvakrát až čtyřikrát za měsíc a společně pracují na naplněnějším a spokojenějším životě klienta bez závislosti. Stěžejní poskytovanou službou byla terapie (odborné sociální poradenství, léčba a doléčování). V roce 2021 využilo službu 68 osob.

Psychiatrická léčebna PATEB s. r. o. je soukromé zdravotnické zařízení. Řadí se mezi poskytovatele zdravotních služeb, kteří splnili přísná hodnocení kritéria a obdržela akreditaci k poskytování kvalitní a bezpečné péče. Funguje v Jemnici od roku 1975. V těsné blízkosti léčebny je psychiatrická ambulance, ve které ordinují lékaři z léčebny, což je výhodou pro klienty, kteří tam mohou chodit na kontroly. Do AT ambulance jsou přijímáni pacienti se všemi psychiatrickými diagnózami. Jelikož je ambulance součástí psychiatrické léčebny, specializují se na léčbu závislosti (alkohol, drogy, patologičtí hráči). **Pacienti závislí na opiátech mohou absolvovat léčbu substituční léčbou - Buprenorfinem.** V roce 2021 se v Jemnici léčilo 220 pacientů.

AT ambulance Psychiatrické nemocnice Jihlava funguje 1 x týdně dopoledne, a to 5 - 5,5 hodiny - 2 x do měsíce s lékařem a 2 x do měsíce se zdravotní sestrou. Mezi nejčastější diagnózy patří: F 10.1 - škodlivé užívání (alkohol), F 10.2 - porucha způsobená alkoholem, F 19.2 - závislost na více návykových látkách, F 15.2 - závislostní stimulancia, F 63 - patologické hráčství.

Substituční léčbu buprenorfinem mohou absolvovat pacienti závislí na opioidech v ambulanci ADIKTA pod vedením MUDr. Juraje Tkáče. Metadonovou léčbu ambulance neposkytuje.

Tabulka 4-4: Služby v oblasti rezidenční léčby v r. 2021

Název projektu/programu	Realizátor	Typ služby*	Cílová skupina	Kapacita ⁴	Počet osob, kt. služby zař. využily	Počet nově evid. žádostí o léčbu	Územní působnost, spádovost	Certifikace (ano/ne)
Terapeutická komunita Sejřek	Kolpingov o dílo ČR z. s.	RPTK	Klienti s duální diagnózou	16	35	67	Celá ČR	ano
Pobytová služba	Domov Nové Syrovice, p. o.	DSZR	Klienti závislí na alkoholu	78	75	101	Kraj Vysočina	ne
Léčba závislostí PATEB s. r.o.	Psychiatrická léčebna PATEB s. r. o.	LZS	Závislosti na alkoholu, drogách	40	326	156	Celá ČR	ano
Stabilizační léčba 6 týdenní	Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod	LZS	Závislí na psychoaktivních látkách	26	173		Celá ČR	
Střednědobá komplexní odvykací léčba 3 – 6 měsíců	Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod	LZS	Závislí na psychoaktivních látkách a gambleři	36	137		Celá ČR	
Psychiatrická nemocnice Jihlava	Psychiatrická nemocnice Jihlava	LZS	Závislí	132	478		Celá ČR	

*DXT – detoxifikace, LZS – lůžkové zdravotní služby (KSLP–krátkodobá a střednědobá lůžková péče), RPTK – terapeutické komunity, DSZR – domovy se zvláštním režimem, - jiné

Terapeutická komunita Sejřek je jediné zařízení tohoto typu v Kraji Vysočina. Je v provozu od 1. 8. 1999. Nabízí strukturovaný terapeutický pobytový program osobám, které se kromě závislosti potýkají i s duševním onemocněním. Léčba trvá 8 - 13 měsíců. Komunita se nachází v prostorách bývalého statku v obci Sejřek nedaleko Tišnova na pomezí Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje. Kapacita komunity je maximálně 16 klientů. Cílovou skupinou jsou muži a ženy nad 18 let, kteří se dorozumí v českém jazyce, jsou ohroženi závislostmi a duševními poruchami. Nejčastěji se jedná o psychotické poruchy ze schizofrenního okruhu, schizoafektivní poruchy a poruchy osobnosti. Službu využívají klienti z celé ČR. V roce 2021 službu využilo 35 osob.

Domov Nové Syrovice byl v roce 2003 převzat do zřizovatelské působnosti kraje po zániku okresních úřadů. Služby poskytuje ženám i mužům, kteří mají více než 18 let, jsou závislí na alkoholu, a osobám s tzv. duální diagnózou. Maximální kapacita zařízení je nastavena pro 75 osob. V roce 2021 byla kapacita sociální služby naplněna.

Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod je nadregionálním centrem psychiatrické zdravotní péče. Je plně materiálně a věcně vybavena i personálně zabezpečena pro bezodkladné zvládnutí těžkých akutních stavů i následnou lůžkovou zdravotní péči. Konkrétně na primariátu 1 probíhá léčba návykových

⁴ Kapacita – pro kolik klientů současně je program maximálně určen; počet míst v zařízení/programu. V tomto případě jde o počet lůžek.

nemoci. Přijímají pacienty z celé ČR, muže i ženy starší 18 let, závislé na návykových látkách (alkohol, pervitin, marihuana, léky, opiáty, halucinogeny, ...) a patologické hráče. Léčba na odděleních je komplexní - zahrnuje komunitní a skupinovou terapii, edukaci, pracovní, sportovní a volnočasové aktivity. Pacientům není poskytována substituční léčba.

Psychiatrická nemocnice Jihlava je nemocnicí s celostátní působností, která poskytuje veškerou lůžkovou psychiatrickou péči (s výjimkou dětské psychiatrie) občanům převážně z okresů Jihlava, Pelhřimov, Třebíč, Jindřichův Hradec, Žďár nad Sázavou a Tábor. Poskytuje komplexní psychiatrickou péči ústavní a ambulantní, dále zajišťuje činnost ústavní lékárny a lékárny pro veřejnost. V současné době disponuje nemocnice 470 lůžky na 17 odděleních šesti primariátů, 40 lůžek je určeno pro akutní péči a 430 pro péči následnou. Služby pro závislé jsou poskytovány na 4 lůžkových odděleních, z toho 51 lůžek slouží pro dlouhodobé léčby. U přijatých pacientů převažuje alkoholová závislost - 67,7%, kombinovaná - 19,5%, stimulancia - 7,5%, ostatní - léková závislost, patologické hráčství.

Tabulka 4-5: Služby v oblasti následné péče v r. 2021

Název projektu/programu	Realizátor	Typ služby*	Cílová skupina	Kapacit a ⁴ amb. / pobyt.	Počet osob, kt. služby zař. využily	Počet nově evid. žádostí o léčbu	Územní působnost, spádovost	Certifikace (ano/ne)
Následná péče Jihlava	Diecézní charita Brno, Oblastní charita Jihlava	Ambulantní/pobyťová	Osoby s anamnézou závislosti, které absolvovaly léčebný program a abstinují minimálně tři měsíce. Osoby motivované k životu bez návykových látek (s výjimkou nikotinu a kávy). Osoby starší 18 let.	15/14	41	42	ČR, 78% klientů z léčebných zařízení Vysočiny	ano
Doléčovací centrum Třebíč	Diecézní charita Brno, Oblastní charita Třebíč	Ambulantní/pobyťová	Osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách	10/6	Celkem 27, Z toho: Amb: 13 Pob: 14	35	Třebíč + celá ČR	ano
Následná péče	ALKAT, z. s.	Pobyťová	Muži - alkohol	13	24	20	Kraj Vysočina	ne

*ambulantní – následná péče ambulantní, pobyťová – následná péče pobyťová, - jiné

Služby následné péče poskytuje v Kraji Vysočina Následná péče Jihlava (Diecézní charita Brno, Oblastní charita Jihlava) a Doléčovací centrum Třebíč (Diecézní charita Brno, Oblastní charita Třebíč). Organizace zajišťují služby ambulantní a pobytovou formou. V roce 2021 pracovala Následná péče Jihlava s 41 klienty a Doléčovací centrum Třebíč s 35 klienty.

Dále poskytuje služby následné péče ALKAT, z.s.. Služba je určena pro osoby ohrožené závislostí nebo závislé na alkoholu. Služba následné péče poskytuje své služby výhradně mužům (od 18 do 70 let). Služba je registrována jako poskytovatel služeb následné péče od 1. 1. 2014. Posláním pobytové služby následné péče ALKAT, z.s. je umožňovat dospělým mužům, kteří absolvovali léčbu závislosti, žít co nejběžnějším, svobodným, důstojným a zodpovědným životem bez alkoholu. Zařízení následné péče je koncipováno v rodinném duchu v příjemném prostředí venkovského ranče v rodinném dvojdomku na okraji Jemnice. V roce 2021 prošlo zařízením 24 klientů po léčbě závislosti na alkoholu, někteří s duální diagnózou.

Tabulka 4-6: Ostatní specializované programy v r. 2021 (služby ve vězení, sociální podniky, záchytné stanice apod.)

Název projektu/programu	Realizátor	Typ služby*	Cílová skupina	Kapacita ⁴	Počet osob, kt. služby zař. využily	Počet nově evid. žádostí o léčbu	Územní působnost, spádovost	Certifikace (ano/ne)
Protialkoholní záchytná stanice	Nemocnice Jihlava, p. o.	Záchytné stanice	Lidé pod vlivem alkoholu a jiných návykových látek	11	1 276		Nevymezeno	

* služby ve vězení, sociální podniky, záchytné stanice apod.

V roce 2021 měla Protialkoholní záchytná stanice v Jihlavě (jediná v Kraji Vysočina) celkem 1 276 záchytů, z toho bylo 1 080 mužů a 196 žen, opakovaně pak bylo zachyceno 148 osob. Průměrný věk zadržených byl 41 let. Nejmladšímu bylo 16 let, nejstaršímu 85. Provozovatelem Protialkoholní záchytné stanice je Nemocnice Jihlava, příspěvková organizace. Kraj Vysočina uhradil provozovateli záchytné stanice za provoz v roce 2021 částku 10 mil. Kč vč. DPH.

4.3 Uveďte i případné dopady pandemie Covid-19 na oblast poskytování služeb

Poskytování adiktologických služeb bylo i v roce 2021 poznamenáno koronavirovou krizí. Stejně jako všichni ostatní, byly i služby nuceny hledat jiné způsoby poskytování, tak, aby odpovídaly daným omezením, požadavkům na kvalitu a hlavně, aby byly dál přínosem pro klienty. Komunikace s klienty probíhala prostřednictvím telefonického a internetového poradenství. Pro cílovou skupinu byla covidová situace velice náročná. I přes specifickou situaci roku 2021 byly díky flexibilitě poskytovatelů služby efektivně poskytovány.

5 Různé – další údaje

Název	Typ služby	Adresa	Kontaktní osoba	Telefon	e-mail	www	Změn a údajů oproti Mapě pomoci
Centrum primární prevence Vrakbar	Programy PP	Jakubské náměstí 2, 596 01 Jihlava	Mgr. Romana Kubů, vedoucí zařízení	736 523 660	romana.kubu@jihlava.charita.cz	www.jihlava.charita.cz	NE

PRIMÁRNÍ PREVENCE TŘEBÍČ	Program y PP	L. Pokorného 15, 674 01 Třebíč	Mgr. Marie Pořízová, vedoucí střediska	608 609 466, 568 422 520	barak@trebic.charita.cz	www.trebic.charita.cz	ANO
Centrum prevence OCH Žďár nad Sázavou	Program y PP	Horní 22, 591 01 Žďár nad Sázavou	Bc. David Filip, DiS., vedoucí zařízení	777 755 658	david.filip@zdar.charita.cz	www.zdar.charita.cz	NE
Spektrum – Centrum primární prevence	Program y PP	Žižkova 16, 591 01 Žďár nad Sázavou	Mgr. Petra Nováčková, vedoucí Centra primární prevence	774 419 047	spektrum.prevence@kolping.cz	www.spektrum.kolping.cz	ANO
Portimo, o. p. s., Nové Město na Moravě	Program y PP	Drobného 301, 592 31 Nové Město na Moravě	Aneta Dvořáková, DiS., vedoucí	566 617 940, 731 117 425	aneta.dvorakova@portimo.cz	www.portimo.cz	NE
STŘED, z. ú.	Program y PP	Mládežnická 229, 674 01 Třebíč	Mgr. Markéta Jirka, koordinátor a lektor programů	775 725 661	jirka@stred.info.cz	www.stred.info.cz	ANO
Centrum U Větrníku Jihlava	KPS a TP	U Větrníku 17, 586 01 Jihlava	Mgr. Anna Mištová, vedoucí služby	736 523 655	anna.mistova@jihlava.charita.cz	www.jihlava.charita.cz	NE
K – Centrum Noe Třebíč	KPS a TP	Hybešova 10, 674 01 Třebíč	Mgr. Jaroslav František Žák, MBA, vedoucí služby	739 389 230	noe@trebic.charita.cz	www.trebic.charita.cz/nase-sluzby/k-centrum-noe/	ANO
Kontaktní centrum Spektrum	KPS a TP	Žižkova 16, 591 01 Žďár nad Sázavou	Bc. Jana Pešková, vedoucí KPC Spektrum	606 064 881	jana.peskova@kolping.cz	www.spektrum.kolping.cz	ANO
Následná péče Jihlava	Ambulace a pobyt. služba	Žižkova 108, 586 01 Jihlava	Mgr. Zuzana Kovářová, vedoucí zařízení	734 435 282	zuzana.kovarova@jihlava.charita.cz	www.jihlava.charita.cz	ANO
Doléčovací centrum Třebíč	Amb. a pobyt. služba	Hybešova 10, 674 01 Třebíč	Mgr. Jaroslav František Žák, MBA, vedoucí	736 503 950 739 389 230	dolecovaci.centrum@trebic.charita.cz	www.trebic.charita.cz	ANO
Následná péče ALKAT, z. s.	Pobytová služba	Nivka 741, 675 31 Jemnice	Bc. Lenka Svobodová, vedoucí zařízení	725 439 895	alkat@alkat.cz	www.alkat.cz	NE
Adiktologická ambulance Kolping	Ambulantní léčba AT	Žižkova 16, 591 01 Žďár nad Sázavou	Mgr. Josef Soukal, vedoucí ambulance	608 816 721	josef.soukal@kolping.cz	www.spektrum.kolping.cz	NE
Poradna pro gambling Kraje Vysočina	Ambulantní léčba AT – nelátkové závislosti	Žižkova 16, 591 01 Žďár nad Sázavou	Mgr. Anna Buchtíková, Vedoucí služby	602 288 420	anna.buchtikova@kolping.cz	www.gamblingvysocina.cz	ANO
Terapeutická komunita Sejřek	TK	Sejřek 13, 592 92 Nedvědice	Mgr. Jan Mokřý, vedoucí TK Sejřek	723 637 359, 566 566 039	jan.mokry@kolping.cz	www.tksejrek.kolping.cz	NE
Domov Nové Syrovice, p. o.	DSZR	Nové Syrovice 1, 675 41 Nové Syrovice	Ing. Vladimír Frič, ředitel organizace	568 408 213 602 134 446	reditel@domov-ns.cz	www.domov-ns.cz	ANO
Protialkoholní záchytná stanice Jihlava	PZS	Nemocnice Jihlava, p. o. Vrchlického		567 157 846		www.nemji.cz	ANO

		59, 586 01 Jihlava					
PATEB s. r. o., Psychiatrická léčebna Jemnice	Amb, lůžková a následn á péče	Budějovická 625, 675 31 Jemnice	Prim. MUDr. Věra Benešová	565 303 229	pateb@pateb. cz	www.pateb.cz	ANO
Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod	Lůžková léčba	Rozkošská 2322, 580 23 Havlíčkův Brod	prim. MUDr. Hana Houdková	569 478 170	hhoudkova@ plhb.cz	www.pnhb.cz	NE
Psychiatrická nemocnice Jihlava	Amb. a lůžková AT léčba	Brněnská 54, 586 24 Jihlava	prim. MUDr. Jana Bartesová	567 552 313	j.bartesova@ pnj.cz	www.pnj.cz	ANO
Ambulance ADIKTA, s. r. o. Jihlava	Amb. léčba návykov ých nemocí a duševníc h stavů	Vrchlického 57, 586 01 Jihlava	MUDr. Juraj Tkáč	605 717 470 567 574 555	info@at.ambu lance.cz	www.at- ambulance.cz	NE
Ambulance klinické psychologie a adiktologie	Ambulan tní léčba	Poliklinika Hájek, Jelínkova 991, 674 01 Třebíč	Mgr. Nora Brátková	737 907 291	bratkova@ce ntrum.cz	www.psychologi ebratkova.cz	NE
Dětská psychiatrická nemocnice Velká Bíteš	Odborný léčebný ústav pro děti a mladistv é se specializ ovanou péčí v oboru	U Stadionu 285, 595 01 Velká Bíteš	MUDr. Eduard Rodák, ředitel a primář nemocnice	566 531 431	reditel@dpn- velkabites.cz	www.dpn- velkabites.cz	NE